

Produkční a ekonomické ukazatele podniků s chovem dojeného skotu 2022

J. Syrůček¹; J. Burdych^{1,2}; L. Bartoň¹

¹Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.; ²VVS Verměřovice, s. r. o.

Souhrn

V ekonomicky složitém roce 2022 se v sektoru výroby mléka výrazně zvýšily náklady, avšak růst byl patrný také ve výkupních cenách mléka. Zvýšení cen krmiv a energií, ale i dalších položek bylo důvodem meziročního zvýšení nákladů po odpočtu u souboru analyzovaných chovů o 9948 Kč na krávu a rok (12 %), resp. o 0,87 Kč na litr prodaného mléka (9 %). Z dat 126 podniků s chovem dojených krav za rok 2022 vyplývá, že náklady po odpočtu dosáhly 93 727 Kč na krávu a rok a 10,29 Kč na litr prodaného mléka. Díky významnému růstu výkupní ceny mléka však bylo u hodnocených podniků v roce 2022 dosaženo zisku z výroby mléka v průměrné výši 1,30 Kč na litr bez započtení dotací. V prvních měsících roku 2023 se však chovatelé musí vypořádávat s postupným snižováním výkupní ceny mléka. Předpokládá se, že tento trend má v průběhu roku dále pokračovat, což se může negativně promítnout v rentabilitě výroby mléka v roce 2023.

Klíčová slova: mléko; náklady; cena mléka; plemeno; dojivost

Summary

Production and economic indicators for dairy cattle farms in 2022. In the economically challenging year of 2022, costs in the dairy sector increased significantly, but the increase was also evident in farm gate milk prices. Increases in feed and energy prices, but also in other items, were the reason for the year-on-year increase in costs after deductions of CZK 9,948 per cow per year (12%) and CZK 0.87 per litre of milk sold (9%) for the group of analysed farms. Data from 126 dairy cow farms for 2022 show that the total costs after deductions were CZK 93,727 per cow per year and CZK 10.29 per litre of milk sold. However, due to the significant increase in the milk price, the farms assessed made an average profit on milk production of CZK 1.30 per litre in 2022, excluding subsidies. In the first months of 2023, farmers have to cope with a continuing trend of increasing costs, but at the same time also a gradual reduction in the milk price. This trend is expected to continue throughout the year, which may have a negative impact on the profitability of milk production in 2023.

Keywords: milk; costs; price of milk; breed; milk yield

Úvod

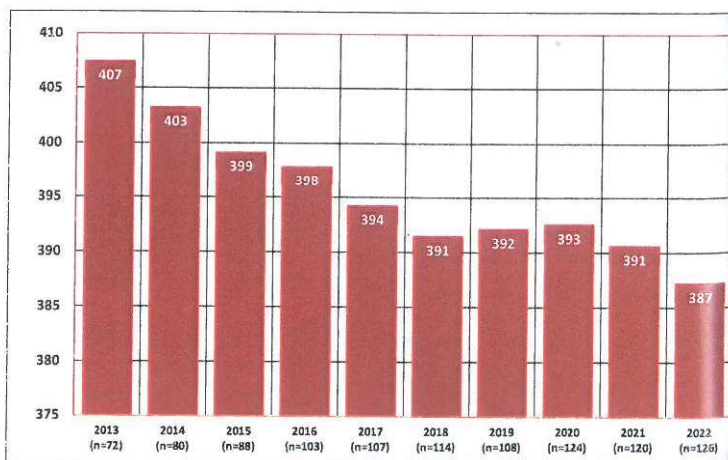
Rok 2022 se vyznačoval v ČR i v ostatních státech EU z hlediska ekonomiky zejména vysokou mírou meziroční inflace, která podle údajů ČSÚ v ČR dosáhla v průměru 15,1 %, což byla po roce 1993 druhá nejvyšší hodnota od vzniku samostatné republiky (ČSÚ 2023). Vedle růstu cen energií bylo patrné také navyšování cen potravin. Podle podrobné analýzy vydané ČSÚ se ceny sýrů a tvarohů meziročně zvýšily o 17,5 %, polotučného trvanlivého mléka o 38,3 %, jogurtů o 13,9 % a másla o 41,9 %. I pro chovatele dojeného skotu byl rok 2022 v mnoha ohledech výjimečný. Nadprůměrná inflace se projevila ve skokovém zvýšení výrobních nákladů, ale v důsledku situace na trhu rostly zároveň i výkupní ceny mléka. Růst výkupních cen, a to nejen v oblasti výroby mléka, byl důvodem rekordně vysokého ekonomického vý-

sledku celého českého agrárního sektoru. Ekonomická výhodnost produkce je v jakémkoliv odvětví klíčová z hlediska budoucího fungování a výjimkou nejsou ani prvovýrobci mléka, které ovlivňuje trvalý růst cen vstupních a nestálost v cenách výkupních.

Cílem tohoto příspěvku bylo proto podrobně analyzovat produkční a obzvláště ekonomické ukazatele u vybraných podniků s produkcí mléka za rok 2022 a porovnat je s údaji z předchozích let.

Materiál a metodika

Údaje pro výpočty byly získány dotazníkovou metodou od 126 zemědělských podniků s chovem dojených krav z různých oblastí ČR za rok 2022. Soubor tvořily podniky ze všech krajů v ČR, přičemž nejvíce byl zastoupen Kraj Vysočina, ve kterém se chová i nejvíce dojených krav. V průměru

Graf 1 – Desetiletý vývoj průměrné délky mezidobí (dny) u hodnocených podniků

jeden podnik hospodařil na 308 ha zemědělské půdy a choval 522 dojených krav (125 až 1843). V hodnoceném souboru byly zastoupeny podniky, které chovaly krávy plemene

české strakaté (C, n = 46), holštýnské (H, n = 67) nebo obě plemena (CH, n = 13). Podle certifikované metodiky (Kvapilík 2010) byly součtem dílčích nákladových položek kalkulovány celkové

Tab. 1 – Produkční a reprodukční ukazatele u souboru hodnocených podniků

Ukazatel	Plemeno C 2022	Plemeno H 2022	Celkem 2022	Celkem 2021	ČR 2022
Počet podniků	46	67	126	120	–
Produkce mléka na dojnic (litrů)	7 955*	10 394*	9 377	9 163	9 084 ¹⁾
Tržnost mléka (%)	96,5*	97,5*	97,0	97,0	97,2 ¹⁾
Obsah bílkovin (%)	3,55*	3,41*	3,47	3,48	3,42 ²⁾
Obsah tuku (%)	4,01*	3,81*	3,89	3,91	3,92 ²⁾
Počet somatických buněk (tis./ml)	211	209	207	205	235 ³⁾
Výkupní cena mléka (Kč/litr)	11,65*	11,49*	11,59	9,08	11,40 ⁴⁾
Březost dojnic po první inseminaci (%)	46,7*	38,5*	41,8	42,1	42,6 ⁵⁾
Březost dojnic po všech inseminacích (%)	48,2*	40,5*	43,4	43,6	41,6 ⁵⁾
Věk při prvním otelení (dny)	817*	716*	758	767	771 ²⁾
Délka mezidobí (dny)	384*	390*	387	391	393 ⁶⁾
Úhynny telát (%)	4,87	4,11	4,51	5,07	6,09 ¹⁾
Procento vyřazených krav (%)	33,0*	36,8*	35,1	34,5	37,4 ²⁾

*statisticky významný rozdíl mezi skupinami podniků C a H (P < 0,05). Pozn.: C = český strakatý skot; H = holštýnský skot. Ve zbylých asi 10 % podniků byl chován český strakatý i holštýnský skot. ¹⁾údaje za ČR za rok 2022 podle výsledků ČSÚ (2023); ²⁾u krav v kontrole užitkovosti podle výsledků kontroly užitkovosti v ČR za kontrolní rok 2021/2022 (ČMSCH 2023); ³⁾výsledky kvality nakupovaného mléka v roce 2022 popodle analýzy bazénových vzorků (ČMSCH 2023); ⁴⁾nákup mléka mlékárnami podle výsledků statistického zjišťování Mlék (MZe) 6–12 (MZe 2023); ⁵⁾podle výsledků reprodukce skotu v ČR (ČMSCH 2023)

náklady na krávu a rok, na krmný den (KD) a na litr prodaného mléka. Od sumy ročních nákladů bylo odečteno ocenění vedlejších výrobků (telata a statková hnojiva) a tím byly vyčísleny náklady po odpočtu. Zisk a rentabilita byly počítány bez započtení dotací. Byl kalkulován ukazatel příjmů nad náklady na krmiva (IOFC), který představuje rozdíl mezi příjmy za prodej

mléka a náklady na krmiva. Příspěvek na úhradu byl vypočítán rozdílem příjmů a variabilních nákladů a dále byl kalkulován bod zvratu neboli situace, kdy jsou výnosy rovny nákladům. Pro přepočítání z kg na litr mléka byl použit vztah 1 litr mléka = 1,027 kg. Zahraniční cenové údaje byly převedeny v průměrném kurzu roku 2022 podle ČNB (2023) 1 EUR = 24,565 Kč.

Výsledky a diskuse

Produkční a reprodukční ukazatele chovu dojených krav v roce 2022

Předpokladem pro dosažení uspokojivých ekonomických výsledků jsou mimo jiné i výborné výsledky v oblasti produkční a reprodukční. Průměrné hodnoty těchto ukazatelů se u hodnoceného souboru podniků (tabulka 1) příliš neodchylovaly od

výsledků minulého roku ani od celorepublikových údajů, resp. od údajů krav v kontrole mléčné užitkovosti. Podle očekávání lze významné rozdíly najít mezi chovy C a H, např. v roční dojivosti, obsahu složek mléka a ve vybraných reprodukčních ukazatelích. Z výsledků je patrné, že vyšší úrovně zabřezávání a nižší délky mezidobí dosahují dojnice plemene C. Za posledních deset let (2013 až 2022) se průměrná dojivost zvýšila o 1215 l na krávu a rok, počet somatických buněk se snížil o 36 tis./ml a délka mezidobí se zkrátila o 20 dní (graf 1).

Výše, struktura, variabilita a vývoj nákladů u souboru podniků v roce 2022

Celkové náklady dosáhly u hodnocených podniků v roce 2022 výše 97 748 Kč na krávu a rok, tj. 267,8 Kč na KD (tabulka 2). Podobně jako v letech minulých i jak ukazují různé české a zahraniční zdroje, nejvyšší nákladovou položku tvoří výdaje na krmiva (44 %) a významnou měrou se podílely rovněž pracovní náklady (13 %), odpisy (krav a majetku, dohromady 12 %) a režie (12 %). Pokud se od celkových

ADDICOO
Additives & Cooperation

Fortisorb®

ÚČINNÁ OCHRANA PŘED MYKOTOXINŮ

Efektivní vazba mykotoxinů a endotoxinů

Ochrana a regenerace jater

Podpora imunity

AŽ

99%

**ADSORPCE TOXINŮ
OBSAŽENÝCH V KRMIVECH**

zearalenon ▪ T-2 toxin ▪ DON ▪ fumonisin ▪ ochratoxin

www.addicoo.com

Tab. 2 – Průměrná výše nákladů u souboru 126 podniků v roce 2022 (Kč)

Ukazatel	Plemeno C		Plemeno H		Celkem		
	na KD	na litr ¹⁾	na KD	na litr ¹⁾	na KD	na litr ¹⁾	%
Počet podniků	46		67		126		
Krmiva a steliva	101,8	4,83	125,4	4,51	117,5	4,71	43,9
Pracovní náklady	33,6	1,60	37,5	1,35	35,8	1,43	13,4
Odpisy krav	19,0	0,90	22,7	0,82	21,1	0,85	7,9
Odpisy majetku	10,5	0,50	12,0	0,43	11,4	0,46	4,3
Veternární a plemenářské náklady	13,3	0,63	16,9	0,61	15,2	0,61	5,7
Opravy a udržování	6,4	0,31	8,8	0,32	7,9	0,32	3,0
Energie	7,2	0,34	8,3	0,30	7,9	0,32	2,9
Pojistění majetku a krav	1,3	0,06	1,4	0,05	1,4	0,05	0,5
Režie	26,7	1,27	34,3	1,24	30,9	1,24	11,5
Ostatní nákladové položky	19,6	0,93	18,8	0,68	18,6	0,75	7,0
Náklady celkem	239,4	11,37	286,2	10,30	267,8	10,73	100
Náklady po odpočtu ²⁾	228,4	10,85	275,4	9,91	256,8	10,29	95,9

Pozn.: C = český strakatý skot; H = holštýnský skot; ¹⁾na litr prodaného mléka; ²⁾po odpočtu vedlejších výrobků (telata a statková hnojiva)

nákladů odečte hodnota narozených telat a ocenění statkových hnojiv, vznikly rozdíly představuje tzv. náklady po odpočtu vedlejších výrobků, které za rok 2022 činily 93 727 Kč na krávu a rok a 256,8 Kč na krmný den. V přepočtu na litr prodaného mléka činily náklady po odpočtu 10,29 Kč. U 90 % podniků se náklady po odpočtu pohybovaly v rozmezí 67 až 122 tis. Kč na krávu a rok, resp. 8,05 až 12,88 Kč na litr mléka. Náklady po odpočtu v intervalu mezi 9 až 11 Kč na litr mléka vykázalo 56 % respondentů. Podobně jako v minulých letech měly podniky s chovem plemene H oproti podnikům s chovem plemene C v průměru vyšší celkové náklady na krávu a rok (na KD), ale nižší náklady na litr prodaného mléka vlivem vyšší dojivosti.

Čeští chovatelé dojeného skotu se v roce 2022 potýkali s výrazným meziročním růstem výdajů, a to zejména za krmiva a energie. Náklady na energie se meziročně zvýšily o 40 % na krávu a rok (o 37 % na litr mléka), zatímco náklady na krmiva vzrostly na krávu a rok,

resp. na litr mléka o 5554 Kč (15 %), resp. o 0,51 Kč (12 %). Cena objemných krmiv dosáhla v roce 2022 v průměru 816 Kč za tunu, což představuje zvýšení o 12 % oproti údajům od 120 podniků analyzovaných v roce 2021. Meziroční zvýšení bylo zřejmé i u cen řepkového a sójového extrahovaného šrotu (o 17 a 9 %). K podstatnému růstu cen došlo i u dalších krmných plodin. Podle dat ČSÚ (2023) byly ceny krmné pšenice, ječmene a ovsu v roce 2022 o 50, 49 a 41 % vyšší oproti průměru roku 2021. Pozitivní zprávou může být pro chovatele dojnic pokles v těchto cenách mezi lednem a květnem 2023, kdy se snížily o 23, 25 a 5 % (ČSÚ 2023).

U analyzovaného souboru podniků byl patrný dlouhodobý trend zvyšování nákladů na výrobu mléka (graf 2). To souvisí jednak s růstem průměrné dojivosti a z toho plynoucího zvyšování výdajů zejména na krmiva, jednak s celkovým zvyšováním cenové hladiny většiny vstupů. V desetiletém vývoji se náklady na krávu a rok, resp. na litr mléka zvý-

šily o 41, resp. 18 %. Růst dojivosti pak částečně kompenzoval růst nákladů na litr prodaného mléka.

K největšímu nárůstu nákladů došlo v posledních třech letech. To potvrzuje i skutečnost, že mezi roky 2020 a 2022 v analyzovaných souborech výrazně ubylo farem s náklady po odpočtu pod 8 Kč na litr mléka (19 vs. 6 %) a naopak až 12 % podniků za rok 2022 vykázalo náklady po odpočtu vyšší než 12 Kč na litr (za rok 2020 jen 3 % farem).

Vyšší náklady oproti českým farmám vykazují farmy německé. Konkrétně pro spolkovou zemi Šlesvicko-Holštýnsko jsou za rok 2022 udávány zejména u farem s chovem holštýnského skotu náklady zhruba 11,45 Kč na litr mléka (Lehrke 2023, tabulka 3). Hlavní rozdíly spočívají zejména v nákladech na krmiva a v pracovních nákladech. Meziroční růst nákladů u německých farem však nebyl v roce 2022 tak velký jako u českých chovů, takže se rozdíl mezi oběma zeměmi oproti předchozím rokem snížil.

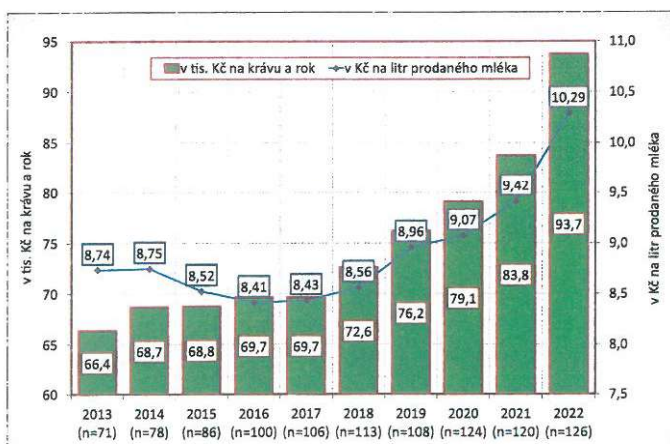
Vztah mezi vybranými produkčními ukazateli (tržní produkce a četnost dojení) a náklady

U 126 hodnocených podniků v roce 2022, podobně jako v letech minulých, byla prokázána závislost úrovně tržní produkce na krávu na celkových nákladech chovu. Z grafu 3 je zřejmé, že u obou skupin podniků podle chovaného plemene platilo, že s vyšší tržní produkcí mléka na krávu rostly i náklady na KD ($r = 0,663$ pro všechny farmy bez ohledu na plemeno). Naproti tomu nejnižší náklady na litr prodaného mléka byly zjištěny ve skupinách farem s nejvyšší tržní produkcí (tabulka 4) a vztah úrovně produkce a nákladů na litr prodaného mléka tedy byl negativní ($r = -0,360$). Lehrke (2023) potvrzuje tyto závěry a uvádí, že za rok 2022 byly v Německu v průměru u 121 farem s produkcí pod 8 500 kg mléka na krávu náklady na KD o pětinu nižší a na litr mléka naopak o 18 % vyšší, než činil průměr 103 podniků s produkcí nad 10 500 kg mléka.

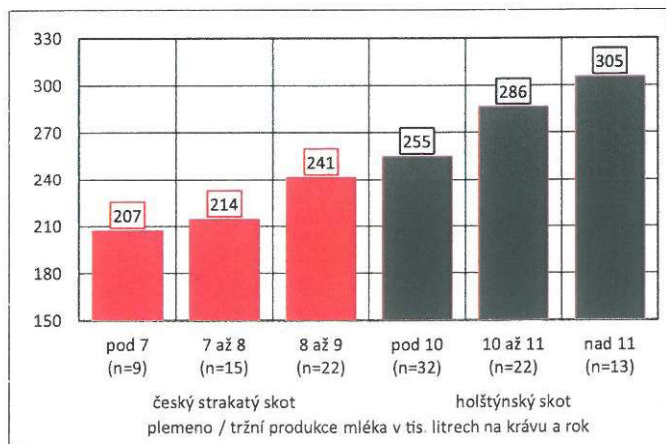
Vztah četnosti dojení k produkčním a ekonomickým ukazatelům byl hodnocen pouze u farem s chovem H plemene, které nepoužívaly robotické dojení ($n = 63$; 75 % dojení dvakrát, 25 % dojení třikrát denně). Farmy s dojením krav třikrát denně chovaly v průměru více krav, dosahovaly vyššího průměrného nadoje na krávu a rok a rovněž vyšších nákladů na krávu a rok. Díky vyšší dojivosti však byly náklady na litr mléka u těchto podniků v průměru nižší (tabulka 5).

Ukazatel IOFC, příspěvek na úhradu, bod zvratu a rentabilita bez dotací za rok 2022

V posledních letech je stále více i v českých chovech využíván ukazatel

Graf 2 – Desetiletý vývoj nákladů po odpočtu na krávu a rok a litr mléka

Graf 3 – Náklady po odpočtu v Kč na krmný den v závislosti na tržní produkci (2022)

Tab. 3 – Průměrné produkční a ekonomické ukazatele výroby mléka u podniků v Německu (2022)

Ukazatel	25 % nejhorších	Všechny	25 % nejlepších
Počet podniků	140	562	140
Produkce mléka na dojnici (litry)	8 010	9 089	9 711
Obsah bílkovin (%)	3,42	3,42	3,41
Obsah tuku (%)	4,24	4,16	4,09
Mezidobí (Dny)	413	410	409
Obměna stáda (%)	37,2	32,5	29,4
Krmiva (Kč/litr)	7,30	6,39	5,59
Pracovní náklady (Kč/litr)	3,35	2,55	2,13
Veterinární náklady (Kč/litr)	0,45	0,42	0,38
Odpisy majetku (Kč/litr)	0,81	0,72	0,62
Ostatní náklady (Kč/litr)	1,70	1,38	1,25
Náklady celkem (Kč/litr)	13,62	11,45	9,98

Pozn.: Údaje od podniků ve spolkové zemi Šlesvicko-Holštýnsko, převedeno v kurzu 1 EUR = 24,565 Kč a 1 litr = 1,027 kg mléka. Pramen: Lehrke (2023)

přijmů nad náklady na krmiva, tzv. IOFC. Jeho hlavní výhodou je, že ve svém výpočtu nezohledňuje fixní náklady, které zpravidla nemají přímou vazbu na produkci. U analyzovaných podniků se vlivem meziročního růstu výkupní ceny mléka průměrný IOFC rovněž zvýšil, a to ze 119 na 172 Kč za den. V posledních deseti letech se jeho průměrná výše zejména v závislosti na výkupní ceně mléka pohybovala mezi 68 a 172 Kč na den při průměru 111 Kč (graf 4). Vyšší denní IOFC vykázaly podniky s H plemenem oproti farmám s plemenem C (tabulka 6). Vyšší chovech H vlivem vyšších tržeb za mléko i příspěvek na úhradu. V roce 2022 bylo u hodnoceného souboru podniků bez dotací v průměru dosaženo zisku 1,30 Kč na litr prodaného mléka (rentabilita +12,7 %). Produkce mléka byla v průměru zisková i přes meziroční zvýšení nákladů díky výraznému růstu výkupní ceny. V předchozích třech letech (2019–2021) však hodnocené podniky dosáhly bez podpor ztráty (graf 5).

V období 2013–2022 byla při zprůměrování ročních výsledků výroba mléka ztrátová na úrovni 0,10 Kč na litr prodaného mléka bez započítání dotací. Komoditní karta Mléko (duben 2023) vydaná MZe (eAgri 2023) s odkazem na odhadované údaje ÚZEI udává pro rok 2022 při téměř stejných odhadovaných nákladech (10,30 Kč na litr) jako v námi analyzované skupině farem celkové podpory (přímé i nepřímé) ve výši 1,87 Kč na litr mléka.

V prvních měsících roku 2023 byl pro chovatele dojeného skotu hlavní zprávou pokles výkupní ceny mléka. V ČR cena placená mlékárnami v květnu 2023 oproti prosinci 2022 poklesla z 13,19 na 10,89 Kč za litr (17 %) – MZe 2023. O 9 % (1,07 Kč na litr) byl nižší průměr za prvních pět měsíců letošního roku (12,12 Kč) oproti průměrné ceně v prosinci 2022. Podobný trend lze spatřovat i u ostatních států EU-27, kde mezi cenou za prosinec 2022 a odhadovanou cenou za květen 2023 byl rozdíl 20 % (Evropská komise 2023). Bohužel tomuto trendu budou

muset podle predikce USDA (Dairy Heard Management 2023) prvovýrobci mléka s největší pravděpodobností čelit i po zbytek letošního roku. Průměrný zisk roku 2022 byl důvodem nižšího bodu zvratu tržní produkce mléka, než byla produkce u podniků skutečně dosažená.

Závěr

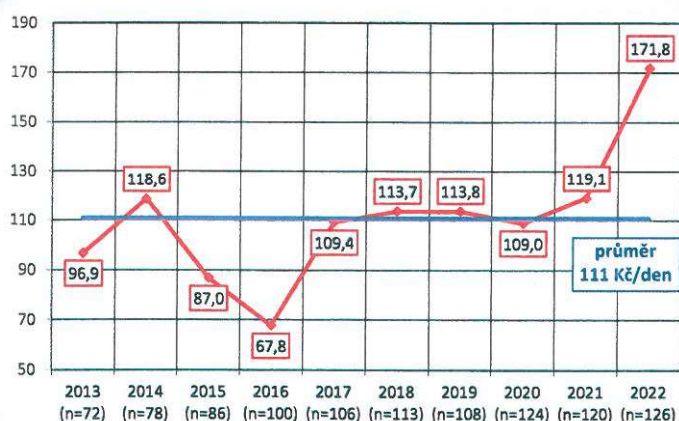
Ekonomickou stránku chovu dojeného skotu, která často rozhoduje o budoucnosti chovu, ovlivnil v roce 2022 růst cen, a to jak na straně vstupů (ceny krmiv, služeb, PHM, energií aj.), tak i na straně tržeb. Výkupní cena mléka zejména pod tlakem nízké výroby a inflačního očekávání u hlavních evropských producentů na počátku roku 2022 skokově rostla a tento trend pokračoval i ve zbývající části roku. Růst celkových nákladů byl stabilní, ale jeho tempo bylo pomalejší než u výkupní

ceny mléka. To se v průměru v souboru analyzovaných podniků projevilo v dosažení zisku z výroby mléka, a to i bez započtení dotací. S velkou pravděpodobností se však v roce 2023 opakování tohoto výsledku očekávat nedá. Většina producentů zřejmě dosáhne podstatně nižší rentability v důsledku poměrně výrazného poklesu výkupních cen mléka v první části roku nejen u nás, ale i v ostatních zemích EU. Zatím také není jasné, jak ziskovost ovlivní letošní úroveň celkových nákladů, do kterých se mohou promítnout současné meziročně nižší ceny energií nebo zejména jadrných krmiv, ale zároveň i vyšší ceny dalších vstupů v souladu se stále trvající nadprůměrnou inflací. To opět potvrzuje důležitost podpor tohoto klíčového odvětví českého zemědělství, bez kterých by z dlouhodobého pohledu chov dojeného skotu nebyl rentabilní.

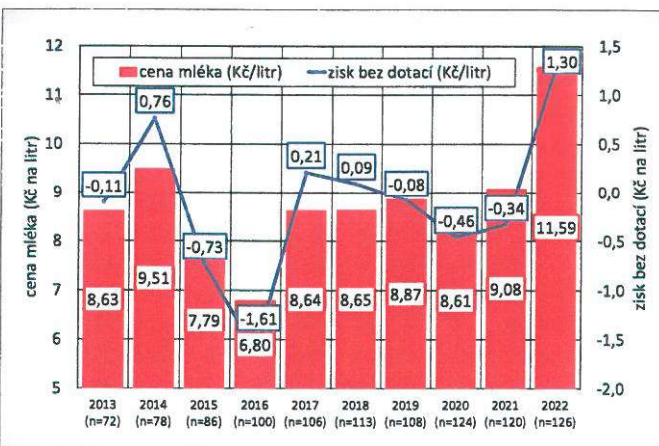
Tab. 4 – Průměrné náklady v Kč na litr prodaného mléka podle plemena a tržní produkce mléka

Plemeno	Plemeno C			Plemeno H		
	pod 7 (tis. lkrávu)	7 až 8	nad 8	pod 10	10 až 11	nad 11
Interval tržní produkce (tis. lkrávu)	pod 7	7 až 8	nad 8	pod 10	10 až 11	nad 11
Počet podniků	9	15	22	32	22	13
Krmiva a steliva	5,60	4,66	4,64	4,43	4,54	4,69
Pracovní náklady	1,90	1,57	1,49	1,51	1,24	1,12
Odpisy krav	1,11	0,91	0,82	0,83	0,80	0,82
Odpisy majetku	0,77	0,46	0,42	0,35	0,52	0,49
Veterinární a plemenářské náklady	0,67	0,62	0,62	0,63	0,60	0,56
Opravy a udržování	0,34	0,33	0,28	0,31	0,37	0,25
Energie	0,60	0,33	0,23	0,33	0,24	0,32
Pojistění majetku a krav	0,09	0,05	0,06	0,07	0,04	0,03
Režie	1,11	1,28	1,33	1,43	1,07	1,05
Ostatní nákladové položky	1,33	0,77	0,89	0,61	0,87	0,50
Náklady celkem	13,52	10,98	10,76	10,51	10,28	9,83
Náklady po odpočtu ¹	12,88	10,46	10,29	10,08	9,91	9,50

Pozn.: C = český strakatý skot; H = holštýnský skot. ¹po odpočtu vedlejších výrobků (telata a statková hnojiva)

Graf 4 – Vývoj ukazatele IOFC v Kč na krávu a den u hodnocených podniků

Graf 5 – Vývoj ceny mléka a zisku bez dotací u souboru analyzovaných podniků

Dojený skot

Tab. 5 – Produkční a ekonomické ukazatele u podniků H plemene podle počtu dojení (n = 63, 2022)

Počet dojení za den		2x	3x
Počet podniků	n	47	16
Zemědělská půda (ha)	ha	2 012	2 640
Bílkoviny (%)	%	3,44*	3,35*
Tuk (%)	%	3,84*	3,71*
Počet somatických buněk	tis./ml	212	202
Počet dojnic	n	483*	677*
	n/ošetrovatele	45	47
Produkce mléka	tis. l/ošetrovatele	452	528
	l/dojnici	10 029*	11 267*
Prodej mléka	l/dojnici	9 770*	11 074*
Obměna stáda	%	37,5*	35,3*
Krmiva a steliva	Kč/l ¹⁾	4,47	4,61
	Kč/krávu	43 699*	51 028*
Pracovní náklady	Kč/l ¹⁾	1,38	1,28
	Kč/krávu	13 464	14 189
Veterinární a plemenářské náklady	Kč/l ¹⁾	0,63	0,58
	Kč/krávu	6 117	6 374
Odpisy krav	Kč/l ¹⁾	0,80	0,85
	Kč/krávu	7 843	9 429
Náklady celkem	Kč/l ¹⁾	10,32	10,15
	Kč/krávu	100 808*	112 349*
Náklady po odpočtu ²⁾	Kč/l ¹⁾	9,92	9,80
	Kč/krávu	96 882*	108 477*

*statisticky významný rozdíl mezi dvěma skupinami podniků (P < 0,05). ¹⁾na litr prodaného mléka; ²⁾po odpočtu vedlejších výrobků (telata a statková hnojiva)

Tab. 6 – Ukazatel IOFC, příspěvek na úhradu, bod zvratu a rentabilita bez dotací u podniků za rok 2022 (n = 126)

Ukazatel	Jednotka	Plemeno C	Plemeno H	Celkem
Počet podniků		46	67	126
Ukazatel IOFC ¹⁾	Kč/krávu/den	143,5	193,7	171,8
Příspěvek na úhradu ²⁾	Kč/krávu/den	130,3	176,8	156,6
Zisk bez dotací	Kč/KD	16,9	43,7	32,5
	Kč/litr mléka ³⁾	0,8	1,6	1,3
Rentabilita bez dotací ⁴⁾	%	7,4	15,9	12,7
Bod zvratu tržní produkce ⁵⁾	litrů/krávu/rok	6 687	7 633	7 249

Pozn.: C = český strakatý skot; H = holštýnský skot.
¹⁾ukazatel IOFC je počítán rozdílem mezi příjmy z prodeje mléka a náklady na krmiva; ²⁾příspěvek na úhradu je počítán rozdílem mezi příjmy z prodeje mléka a variabilními náklady; ³⁾na litr prodaného mléka; ⁴⁾podíl mezi ziskem bez dotací a náklady po odpočtu; ⁵⁾bez dotací

Literatura

ČSÚ (2023): Statistiky

<https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>

Dairy Herd Management 2023: Milk Price

<https://www.dairyherd.com/markets/milk-prices/usda-drops-2023-all-milk-price-2050-2024-predictions-fall-below-20>

eAgri (2023): Mléko a mléčné výrobky.

<https://eagri.cz/public/web/mze/zemdelstvi/zivocisna-vyroba/zivocisne-komodity/mleko-a-mlecnecne-vyroby/>

Evropská komise (2023): Milk market observatory

https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/overviews/market-observatories/milk_en

Lehrke H. (2023): Rinder-Report 2021/22

<https://www.lksh.de/landwirtschaft/tier/rinder/>

Seznam další literatury je k dispozici u autorů příspěvku.

Příspěvek byl zpracován v rámci řešení projektu NAZV QK1910242.

Příspěvek byl odborně recenzován.

Ing. Jan Syrůček, Ph.D.¹⁾

Ing. Jiří Burdych, MBA^{1,2)}

Ing. Luděk Bartoň, Ph.D.¹⁾

¹⁾Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.;

²⁾VVS Verměřovice, s. r. o.

Sommet de l'élevage: budoucnost je v udržitelnosti a pasterectví

Již počtvrté se v rámci Sommet de l'élevage bude konat národní soutěž plemene limousin. Soutěž je rozdělena do čtyř půldnů a do národní soutěže poslalo svá zvířata skoro 140 chovů. Letos se veletrh koná od 3. do 6. října 2023 a o přízeň soudců a pozornost návštěvníků bude usilovat v předvadišti Zénith d'Auvergne 450 zvířat. Dražba těch nejlepších a geneticky kvalitních zvířat plemene limousin proběhne ve čtvrtek 5. října 2023 odpoledne.

Zatímco jiné veletrhy zkracují dobu trvání, Sommet de l'élevage jde opačnou cestou. Prodloužit trvání veletrhu o jeden den byla vlastně nutnost. Záměrem bylo jednak zmírnit zácpy, které se tvoří díky velkému zájmu návštěvníků při příjezdu. Rozšíření o úterý bylo i odpovědí na výzvu, kterou si organizátoři dali, a to překonat stotisícovou návštěvnost a nabídnout ještě rozsáhlejší

program, více konferencí, více součástí zvířat celé odborné veřejnosti, která je stále početnější. Neméně důležitou motivací bylo poskytnout vystavovatelům a jejich obchodním partnerům více času na obchodní jednání a návštěvníkům více času, který mohou v klidu a kvalitně strávit na veletrhu a využívat pověstné vstřícnosti a přátelské atmosféry veletrhu Sommet.

